

Nog iets. De nesthokjes zijn maar geschikt voor een beperkt aantal vogelsoorten en vele, waaronder de allerbelangrijkste, hebben er in 't geheel geen profijt van. Hoe komen nachtegalen en fitissen aan een schuilplaats?

Het verschaffen van woningen aan de vogels is een zaak van het allergrootste belang, een zaak die binnenkort niet alleen behartigd zal moeten worden door particulieren, maar ook een voorwerp zal moeten uimaken van gemeente- of staatszorg. Trouwens, de Staat hangt al nesthokjes op in de Staatsbosschen en als ik mij niet vergis geheel volgens het systeem Berlepsch.

Nu zouden wij gaarne antwoorden willen ontvangen op de volgende vragen:

1. Waar zijn de door u bedoelde nesthokjes opgehangen, in welk soort van bosch, hoever van bewoonde huizen?
2. Welke soorten van nesthokjes zijn opgehangen en hoe hoog zijn ze geplaatst met het oog op hun bestemming?
3. Welk systeem van hokjes is toegepast; door wie zijn ze vervaardigd of geleverd?
4. In welken tijd van het jaar zijn ze opgehangen?
5. Hoeveel zijn er bewoond geweest en tot welke vogelsoorten behoorden de bewoners?
6. Is het voorgekomen dat andere dieren dan vogels de hokjes betrokken; werden de vogels daarvoor afgeschrikt?
7. Hoe is het met de broedsels afgelopen?
8. Door welke maatregel is de bewoonbaarheid der hokjes bevorderd?
9. Is het noodig na den broedtijd de hokjes schoon te maken?
10. Zijn de hokjes buiten den broedtijd ook door de vogels gebruikt als schuil- of slaapplekken?
11. Is het u ook bekend, of er maatsegelen genomen zijn, om woonplaatsen te verschaffen aan vogels, die hun nesten maken in het struweel of op den grond?
12. Met welken uitslag zijn die pogingen bekrond?

Het zal ons zeer veel genoegen doen, in den loop van het jaar antwoorden te ontvangen op deze vragen. Deze antwoorden willen wij dan geheel of gedeeltelijk publiceeren of er een rapport uit samenstellen.

Nu is het nog de goede tijd, om nesthokjes op te hangen. De meeste handelaars in tuinbenoodigheden kunnen ze leveren; er worden er op 't oogenblik ook in ons land gefabriceerd, onder andere de zeer origineele volgens het systeem Marius Leyds, die te verkrijgen zijn bij de heer R. Hein, te Zuidwolde (Prov. Drente).

JAC. P. TH.

IMKEREN.

(Vervolg).

A. Werk in 't vroege voorjaar.

Indien nu uw bijtjes van November tot Februari bij gelijkmatische, niet te hooge temperatuur rustig binnen hun woning gebleven zijn; indien ge, eens per week voorzichtig in 't vliegpat pokend met uw kromgebogen ijzerdraad, maar weinig doode immen telkens naar buiten haalde; indien ten slotte een lentedag van Sprokkelmaand al uw onderdanen een grondige reinigingsvlucht vergunt met een zacht klaterenden, dichten chocoladeregen, dan mag een eerste straal van hoop op een goed bijenjaar uw lievend imkerharte verlichten.

Toch moet ge dan niet gaan denken, dat na het goed doormaken des barren winters alle zorg van uwe zijde verder overbodig is en het honinghalen weer ongestoord kan beginnen. Juist zijn Februari, Maart en April de maanden dat de volken het nauwlettend toezicht van koning-imker het meest behoeven.

Ten eerste zult ge zorgen, dat de bijtjes water kunnen halen en wel van de plaats, die ze zelf aanwijzen. Daartoe moet ge de eerste uitvliegers opmerkzaam gadeslaan en zoo mogelijk volgen.

Heel ver van de kast verwijderen ze zich nog niet. Zoo vlogen op de zonnige Januaridagen van dit jaar eenige waterhaalders steeds aan op een lichtblauwe, pas geschilderde vensterbank aan den zuidkant van m'n huis. Daar was 't lekker warm, uit den wind. Aangelokt door het blauwe vlak, spiegelend in de laagstaande Januarizon, vonden ze daar lauwwarme wasemdruppeltjes, van de ruiten naar buiten siepelend. Toen die welkome, veilige bron eenmaal gevonden was, kwamen er telkens meer. 't Is te begrijpen, dat ik er voor zorgde, dat de watervoorraad niet slonk, door een latje op de vensterbank te spijkeren en daarachter een tonnetje te plaatsen met een klein gaatje in den bodem, waaruit het lauwe, wat zout gemaakt water, druppel voor druppel naar buiten kwam. Zoo bleef de spiegelende vensterbank vochtig.

Een leuk gezicht was 't dan, om van uit de huiskamer twintig bijtjes op 't latje naast elkaar te zien zitten, 't vocht oppompend met regelmatig bewegend achterlijf. En vertrok er één, om z'n kostbaren voorraad naar de woning te brengen, dan streek alweer een nieuw aangekomene neer op z'n plaats.

Zoo zijt ge verplicht in 't voorjaar uw immen te helpen, waar ge kunt. Laat ge dit na, dan redden ze zichzelf wel en pompen 't kostbare vocht op uit plassen en goten; maar daarvoor moeten ze vaak groote tochten maken, waarbij ze verkillen of verdrinken kunnen.

Waarvoor ze dat water zoo broodnoodig hebben? Wel, bij een gezond, krachtig volk begint de koningin in Januari alweer haar eerste eieren af te zetten, in 't warmste deel van den bijentros; en voor 't opkweeken der larven is water noodig. Dan gebruiken de bijen zelf het vocht ook nog, om den 's winters ingedampten of gekristalliseerden honing weer meer vloeibaar te maken.

Eerst wanneer de beestjes eenigen tijd achtereenvolgend kunnen uitvliegen om water, beginnen ze ook naar versch stuifmeel om te zien voor de jongelarfjes. Van ieder tochtje, dat ge naar buiten maakt, brengt ge dan ook een bos hazelaar- en elzetakken mee en zet die, als ze van stuivende katjes voorzien zijn, voor de bijenwoning.

Indien mogelijk, legt ge ook voor uw kast in den tuin een perk crocusjes aan. Als deze op een mooien voorjaarsdag hun kelkjes wijd openen, komt de gansche schaar er

op af. En strooit ge nu in elk bloempje wat fijn meel, dan sleepen ze dat, wit bepoederd, naar hun cellen: het vormt een goed surrogaat voor 't dan nog zoo schaarsche stuifmeel.

Op zoo'n heerlijken dag, als bijna 't geheele volk vroolijk gonst op 't crocusperk, kelk in, kelk uit, moet ge onderzoeken, hoe 't in de bijenwoning gesteld is. Eerder moet ge de kast niet openen.

Dat voorjaarsonderzoek moet vlug, maar mag niet vluchtig plaats hebben. Drie dingen zijn daarbij des imkers doel: 1°. de bodemplank flink te reinigen; 2°. te onderzoeken, of de koningin nog leeft; 3°. te zien, of de honingvoorraad nog voldoende is.

Al wat er op de bodemplank ligt, stort ge uit op een krant en na de plank goed droog te hebben afgeveegd, gaat die weer op haar oude plaats terug. Is de bodemplank niet geheel afneembaar, dan moet ge de kast voorzichtig van voren wat oplichten.

Nu gaat ge met uw krant naar binnen en onderzoekt den rommel. De doode bijen werpt ge weg na goed te hebben nagegaan, of de koningin zich ook onder de gesneuvelden bevindt. Kleine, witte rupsjes wijzen er op, dat er wasmotten in de woning huizen; ook die larven doodt ge. Het gele, zanderige goedje, dat ge dan nog overhoudt, is was, afkomstig van de stukgebeten deksels der verzegelde honingcellen. Deze was zuivert ge op de bekende wijze.

Nu moet ge voorzichtig raampje voor raampje uit de bijenwoning onderzoeken, om de koningin te zien te krijgen. Ziet ge haar zelf niet, maar wel een plekje goed gevormd broed, dan is de zaak natuurlijk ook gezond en dekt ge den boel maar weer zoo gauw mogelijk warmpjes dicht.

Maar kunt ge noch broed, noch koningin te zien krijgen, o weel! dan is uw volk hoogstwaarschijnlijk „moerloos“, dat wil zeggen: gedoemd om uit te sterven. Maakt een paar weken later een nieuw onderzoek uw vermoeden tot zekerheid, dan moet ge handelend optreden.

Vroeger heb ik u aangeraden, niet met een enkele, maar met twee gelijk gebouwde kasten te beginnen. Is nu een der volken moerloos, dan moet ge dit ten spoedigste met het andere vereenigen. Dat geschiedt het best als volgt:

Ge maakt een kopje vol niet te sterk pepermunt-, kruidnagel- of ander welriekend water. Daarmee vult ge een fijn bloemenspuitje, en ge belauwt beide volken in de woning met hetzelfde vocht, natuurlijk zonder ze aan verdrinkingsgevaar bloot te stellen. De onbezette raampjes uit de kast met levende koningin neemt ge nu uit en zet daarvoor de raampjes met de andere bijen in de plaats. Daar alle immen nu denzelfden geur bezitten, vallen ze elkaar niet aan. Verricht ge deze bewerking zoo vroeg mogelijk in 't jaar en liefst wat laat op den dag, dan zal ze stellig gelukken. De leege woning neemt ge dan weg.

En als dat moerlooze volk uw eenige is? Ja, dan kan ik u geen beteren raad geven dan dezen: geef het aan een imkerenden kennis cadeau ter vereeniging met één zijner volken, die wel een koningin hebben.

En bezit ge ook zulk een kennis niet, in vredesnaam, zwavel dan uw trouwe werkstertjes dood en eet met een berouwvol gemoed hun nog aanwezigen voorraad op. Gestorven zouden ze toch zijn, en door uw moord behoedt ge uw lievelingen voor het verschrikkelijke van den laatsten honingdruppel uit de laatste cel.

De nog aanwezige honingvoorraad zal u bij dat eerste voorjaarsonderzoek wellicht zeer meevallen. Misschien klinkt het reeds egoïstisch in uw binnenste: „had ik nu van 't najaar nog maar wat meer geoogst.“ Drie weken later echter praat ge wel anders: de groote voorraad is geducht geslonken. Weer veertien dagen daarna en nog maar een raat of drie draagt vlak onder de toplat een smalle strook

verzegelde cellen. Daar hebt ge 't al! Dan moet ge bijvoeren, als ge uw volk niet bij 't begin van den goeden tijd wilt zien ondergaan. Wacht met uw hulp niet, tot de laatste cel leeg is. Hoe en wat ge voert, vertelde ik u verleden jaar reeds.

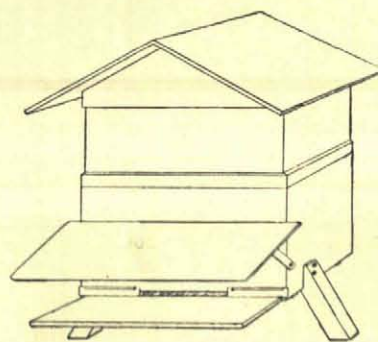
Hoe komt het toch, dat juist in 't voorjaar de voorraad zoo snel slinkt?

Wel, 's winters zitten de bijen rustig op hun tros en hebben dan alleen voedsel nodig, om den vereischten warmtegraad te onderhouden. Maar is het uitvliegen weer begonnen, dan eten ze zelf veel meer en hebben bovendien heel wat nodig voor het steeds talrijker wordende broed; terwijl er van buiten nog zoo goed als niets inkomt. Imkers in bollenlanden verkeeren in dit opzicht in gunstige conditie.

Kunt ge nu verklaren de verzuchting van zoo menig imker: „ik begrijp er niets van; m'n volken kwamen zoo prachtig door den kwaden winter en, toen in Juni de groote dracht er was, waren ze heelemaal of driekwart dood.“?

Is nu uw kolonie in 't nieuwe jaar weer voor goed op dreef, denk er dan aan, dat ge broedaanzet kunt bevorderen door af en toe een leege raat tusschen twee volle broedraten te plaatsen. Lees daarover mijne artikelen van verleden jaar nog eens na.

Ten slotte wensch ik u toe, dat zodoende uw kast midden Mei kokend vol bijen geraakt is. Dan kunt ge spoedig zwermen verwachten. Maar daarvan hoop ik u nog nader op de hoogte te brengen in een volgend artikel.

Bijenkast met 1 opzet, op drie pooten, voorzien van uitschuifbare bodemplank, dubbele vliedschuif, los dak en luifel.

Een villatje, om zonder andere bescherming in den tuin te plaatsen.

B. De bouw van nieuwe woningen.

Zijt ge van plan uw koninkrijken te vermeerderen in aantal, dan moet ge vóór Mei nog aan 't timmeren. Natuurlijk maakt ge die nieuwe kasten gelijk aan de oude, wat binnenwerksche afmetingen, grootte der raampjes, enz. betreft.

Allicht echter heeft een jaar imkersondervinding u van zelf eenige uitwendige verbeteringen leeren aanbrengen, die ge nu bij den nieuwen aanbouw in toepassing brengt.

Zoo kunt ge bijvoorbeeld zoo'n nieuwe woning zetten op drie stevige, schuin afstaande pooten, vastgeschroefd aan de houten buitenbekleding van 't broedruim. Hierdoor wordt het u tevens mogelijk den geheelen bodem afneembaar of uitschuifbaar te maken.

Zijt ge echter niet van plan, uw aanstaande zwermen „op te zetten“, dat is: er nieuwe koloniën van te maken, vervaardig dan toch nog één nieuw broedruim en een of twee opzetkastjes met de omsluitende opzetranden; alles natuurlijk van de noodige raampjes voorzien. Ge zult ze spoedig nodig hebben. Tot zoolang prettig imkeren en gezellig timmeren!

Hilversum, Januari 1906.

C. H. J. RAAD.